

BIBLIOTEKA PUBLICZNA

im. J. Iwaszkiewicza w Sępólnie Krajeńskim

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Publicznej im. Jarosława Iwaszkiewicza w Sępólnie Krajeńskim

Materiał z działalności Biblioteki za rok 2019 i III kwartały roku 2020 został opracowany przez dyrektora Grażynę Kędzierską na posiedzenie Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim, które odbędzie się w dniu 28 października 2020 roku.

Sępólno Krajeńskie, październik 2020 r.

I. Informacje ogólne o bibliotece

Biblioteka Publiczna im. Jarosława Iwaszkiewicza w Sępólnie Krajeńskim jest gminną instytucją kultury, prowadzącą w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury, zgodnie z ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Dodatkowo świadczy ona ogólnie dostępne i bezpłatne usługi zgodnie z art. 14 ust.1 ustawy o bibliotekach. Podstawą jej działalności jest Statut nadany Uchwałą Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim. Zgodnie z Porozumieniem zawartym w dniu 31.10.2007 r. pomiędzy Gminą Sępólno Krajeńskie a Starostwem Powiatowym w Sępólnie, powierzono Bibliotece pełnienie funkcji i zadań właściwych bibliotece powiatowej. Z tego tytułu otrzymuje ona dotację ze Starostwa Powiatowego w Sępólnie, w niezmienionej od lat wysokości 15 tysięcy zł rocznie.

Do zasadniczych zadań statutowych Biblioteki należy: gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie szeroko rozumianych zbiorów bibliotecznych, służących zaspokajaniu potrzeb czytelniczych mieszkańców gminy i powiatu sępoleńskiego, a także popularyzacja wiedzy oraz dorobku kulturalnego gminy i powiatu sępoleńskiego.

Strukturę organizacyjną Biblioteki tworzą: Biblioteka Główna i Czytelnia dla dorosłych, Oddział dla dzieci, Czytelnia Dziecięca, Księgarnia „Przy Bibliotece” a także dział gromadzenia i opracowywania zbiorów (znajdują się przy ul. Wojska Polskiego 22)

oraz Filia Miejska (ul. Kościuszki 11).

Biblioteka, wypełniając działalność statutową oraz podejmując działania niestandardowe, służy niezmiennie od 1946 roku mieszkańcom miasta i gminy Sępólno Krajeńskie, upowszechniając i promując czytelnictwo, prowadząc działalność informacyjną oraz kulturalno-edukacyjną.

W zakresie wypełniania swoich zadań Biblioteka w coraz większym stopniu podejmuje współpracę z mieszkańcami, lokalnymi organizacjami, stowarzyszeniami i instytucjami. Jako jedna z pięciu bibliotek w kraju podjęła partycypacyjny model zarządzania instytucją kultury, polegający na powołaniu w 2017 roku organu doradczego, składającego się z dziesięciu wyjątkowych osób ze środowiska lokalnego o wiedzy regionalnej, edukacyjnej i kulturalnej, w różnym wieku, wykształceniu, wiedzy i doświadczeniu, tworząc przy bibliotece tzw. **Spółeczną Radę Biblioteczną**.

Dzisiejsza sępoleńska Biblioteka jest instytucją kultury, która z powodzeniem łączy tradycję z nowoczesnością. Jej pozycja i znaczenie uwzględniona jest w rankingu bibliotek, który od 9 lat prowadzi Instytut Książki i dziennik Rzeczpospolita. W roku 2019 Biblioteka w Sępólnie Krajeńskim zajęła **2 lokatę w województwie kujawsko-pomorskim**, zaś w **skali kraju 24 miejsce**. To dla samorządu gminnego niewątpliwy sukces. Z niecierpliwością czekamy na wyniki tegorocznego rankingu, które zostaną opublikowane na łamach Rzeczpospolitej w połowie listopada br.

Biblioteka dysponuje uniwersalnym księgozbiorem liczącym na koniec roku 2019 prawie **52 tys. książek** oraz czasopismami. Ostatnio księgozbiór uzupełniany jest o audiobooki, multimedia, zbiory regionalne i zbiory specjalne w tym gry planszowe. Od kilku lat mieszkańcy naszego miasta i powiatu mają bezpłatny dostęp do książek elektronicznych z bazy ibukLibra.pl oraz Legimi. Tylko w bieżącym roku biblioteka zakupiła dostęp do licencjonowanych zbiorów za ponad **4.000 zł**. Sępoleńska księżnica posiada stronę internetową www.biblioteka-sepolno.pl, informuje o zasobach własnej biblioteki poprzez katalog on-line, zapewnia swobodne korzystanie z wiedzy, komputerów z dostępem do Internetu i innych urządzeń: kserokopiarki, drukarek, kamery, rzutników, ekranów

multimedialnych, urządzenia wielofunkcyjnego, fotograficznych aparatów cyfrowych, kamery, telewizora, laptopów, robotów do nauki programowania, tabletów, czytników dla osób niedowidzących i innych.

W okresie sprawozdawczym nie zaszły istotne zmiany w funkcjonowaniu biblioteki. Sieć biblioteczna nie uległa zmianie a wszystkie wskaźniki biblioteczne pozostają na porównywalnym i stabilnym poziomie.

O efektywności pracy każdej biblioteki świadczą liczby odnoszące się do realizacji jej podstawowych zadań statutowych.

II. Trochę statystyki czyli biblioteka w liczbach

Na podstawie mierników efektywności i funkcjonalności pracy Biblioteki w latach 2018-2020, nie odnotowuję wyraźnych różnic i niekorzystnych zjawisk. Korzystając z Ogólnopolskiej Analizy Funkcjonowania Bibliotek, dostępnej pod adresem <https://afb.amu.edu.pl/AFB/index.php?action=mainpage>, dane dotyczące sępoleńskiej Biblioteki przedstawiają się następująco:

Lp.	Miernik	Rok 2018	Rok 2019
1	Liczba zbiorów bibliotecznych w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	3.092	3.330
2	Liczba zakupionych książek w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	80,9	95,2
3	Zbiory biblioteczne opracowane komputerowo	100%	100%
4	Liczba godzin w tygodniu, w których dostępne są usługi biblioteczne	46	46
5	Personel w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	0,44	0,38

6	Wypożyczenia w przeliczeniu na mieszkańca-	1,7	1,9
7	Odwiedziny fizyczne w bibliotece w przeliczeniu na mieszkańca	1,7	2,2
8	Odwiedziny wirtualne w przeliczeniu na mieszkańca	1,4	1,6
9	Liczba publicznie dostępnych stanowisk komputerowych w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	0,88	0,89
10	Udział użytkowników w imprezach bibliotecznych w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	257	675
11	Procent budżetu Gminy Sępólno przeznaczony na bibliotekę	0,7	0,7
12	Procent budżetu biblioteki uzyskany ze specjalnych grantów i dochodów własnych	29,4	30,2
13	Satysfakcja użytkowników w pięciostopniowej skali	4,8	4,8

Wskaźniki za rok 2020 dostępne będą na dzień 31 grudnia 2020r., ponieważ okres sprawozdawczy w bibliotekach obejmuje cały rok kalendarzowy.

Szczegółowe dane statystyczne Biblioteki za rok 2019

1. Czytelnicy

W roku 2019 z sieci gminnych bibliotek publicznych korzystało i odwiedziło bibliotekę ogółem **23.600 osób**,

z czego:

- czytelnicy zarejestrowani i wypożyczający książki do domu – **1.668 osoby**, (w tym do lat 5 – 122, od lat 6 do 12 lat-363; od 13 do 15 lat- 149, od 16 do 19 lat- 133, od 20 do 24 lat-97; od 25 do 44 lat – 337; od 45 do 60 lat-240; powyżej 60 lat- 227 osób). Co ciekawe: z ogólnej liczby 1.668 osób podział wg płci przedstawia się następująco: Kobiety-1197, Mężczyźni 471. W zdecydowanej większości Biblioteka jest kobietą,
- czytelnicy korzystający ze zbiorów na miejscu (w czytelni) – **8.779 osoby**,

Dodatkowo:

- **12.570** osób odwiedziło bibliotekę w celu wypożyczenia zbiorów
- **3.177 osób** skorzystało w bibliotece z internetu
- Stronę internetową biblioteki (<http://biblioteka-sepolno.pl>) odwiedziło w roku 2019 – **5.239** użytkowników (odsłony-24.778)
- **9.976** osób skorzystało z oferty kulturalnej biblioteki (spotkania, kursy językowe dla dorosłych, nauka języka angielskiego dla dzieci, lekcje biblioteczne, konkursy, wykłady, warsztaty, spotkania autorskie, wystawy, itp.)

2. Wypożyczenia

Udostępnianie zbiorów to główne zadanie statutowe każdej biblioteki. W okresie roku 2019 wypożyczono i udostępniono czytelnikom ogółem **43.703 woluminów**, z czego:

- na zewnątrz - do domu – **29.613** wypożyczeń, (w tym 27369 książek, 1.396 czasopism i 406 zbiorów specjalnych),
- na miejscu - w czytelniach – **14.102** pozycji (w tym 10.665 woluminów książek, 971 zbiorów specjalnych w tym 162 audiowizualnych, 86 czasopism oprawnych i 1.655 czasopism bieżących)

Biblioteka realizuje także wypożyczenia międzybiblioteczne tzn. na żądanie czytelnika poszukuje i sprowadza dla niego odpowiednią książkę z innych bibliotek w kraju.

Z licencjonowanych zbiorów elektronicznych, na podstawie kodów dostępu oferowanych przez bibliotekę, z platformy Legimi skorzystało **93** użytkowników, natomiast z IbukLibra zarejestrowano **706** wejść czyli otwarć i pobrano **8.096** stron

3. Uzupelnienie księgozbioru

W okresie 2019 roku wpłynęło do biblioteki **3.547** jednostek inwentarzowych nowych nabytków o wartości **85.569 zł**; w tym **3.414** woluminów książek o wartości **81.161,87**, z czego: **1901** książek o wartości **45.771 zł** to dary, w znacznej mierze pochodzące po zlikwidowanej Filii Biblioteki Pedagogicznej, zakup nowości książkowych to **1.501** pozycji wartości **35.200,65 zł**. Dodatkowe wpływy poza książkami to tzw. zbiory specjalne

i struktura ich zakupu w roku 2019 przedstawia się następująco: **48** jednostek o wartości **585,11 zł** zbiorów audiowizualnych; zbiory elektroniczne – **19** jednostek wartości **464 zł** oraz inne zbiory, głównie gry planszowe to **66** jednostek o wartości **3.359,61 zł**. Warto nadmienić, że na zakup nowości wydawniczych Biblioteka od lat otrzymuje dotację z Ministerstwa

Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. W roku 2019 było to dofinansowanie w wysokości **12.125 zł**, w roku 2020 to kwotę **9.990 zł**. Niepokojący jest co roku wyższy wkład finansowy własny, w naszym przypadku **60%** całości zadania czyli **18.600 zł**.

III. Przegląd różnorodności kulturalnych

W różnych przedsięwzięciach kulturalnych organizowanych w bibliotece w roku 2019 udział wzięło **9.976** osób, w przeważającej większości w czytelni dziecięcej (6.630 dzieci i ich rodzice).

W ciągu kilkunastu minionych miesięcy podejmowaliśmy szereg różnorodnych działań: wzięliśmy udział w ogólnopolskiej akcji Narodowe Czytanie, przygotowaliśmy warsztaty językowo-plastyczne z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego, zorganizowaliśmy konkursy - "Wielka Liga Czytelników" na szczeblu powiatowym, XIII edycję powiatowego konkursu „Wierszykarnia” i VI edycję zmagania o tytuł Mistrza Pięknego Czytania.

Przygotowaliśmy warsztaty w ramach Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci oraz cykliczne zajęcia inspirowane książką pod szyldem "Bajkowych czwartków". Czytaliśmy najmłodszym podczas XVIII Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom, oddawaliśmy się lekturze, gorącym dysputom i zabawom w ramach spotkań Dyskusyjnych Klubów Książki (dla dzieci i dorosłych)

oraz Klubu Czytających Rodzin. Najmłodszym użytkownikom ksiąŜnicy wręczaliśmy wyprawkę w ramach akcji „Mała Książka – Wielki Człowiek”.

Poza tym zorganizowaliśmy spotkania autorskie z pisarzami - prozaikiem i dziennikarzem Danielem Odiją, autorem kryminałów Robertem Małeckim, reporterką i autorką literatury faktu Magdaleną Grzebałkowską oraz Magdaleną Zarębską, Renatą Piątkowską i Joanną Jagiełło - autorkami książek dla dzieci.

Ciekawym wydarzeniem było również spotkanie z Radosławem Sikorskim, promującym swoją książkę "Polska może być lepsza. Kulisy polskiej dyplomacji".

Troszczymy się o lokalne dziedzictwo oraz odkrywanie i popularyzowanie historii lokalnej. Przede wszystkim wydaliśmy i promowaliśmy książkę Łukasza Jakubowskiego "Krajeński las rzeczy". Jest to zbiór kilkunastu szkiców na temat dziejów wschodniej Krajny.

Ponadto zrealizowaliśmy projekt "Franciszek i ks. Emanuel Grudzińscy - budowniczowie polskiego Sępólna Krajeńskiego w okresie II RP".

W ramach projektu odbyły się warsztaty historyczne i literackie dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku, III Edycja Wielkiego Testu z Historii Sępólna Krajeńskiego, zostały także przygotowane: wystawa i dodatek tematyczny do lokalnego tygodnika, przedstawiające historię obydwu Grudzińskich.

Oprócz tego zorganizowaliśmy spotkanie z Bożeną Ronowską, doktorantką Uniwersytetu Gdańskiego, zajmującą się badaniem zjawiska czarostwa na Pomorzu Gdańskim. Nie zabrakło też innych wystaw niż ta, poświęcona Grudzińskim. Wiosną mieszkańcy miasta i gminy mogli oglądać wystawę "Karolewo 1939 - PAMIĘTAMY", zaś w sierpniu - "Utracone. Przedwojenne małe ojczyzny" (wystawę ogólnopolską, przygotowaną wspólnie z Ośrodkiem KARTA).

W ramach zajęć opiekuńczych i wychowawczych łączyliśmy opiekę z rozrywką i edukacją w trakcie ferii zimowych oraz zajęć wakacyjnych. Feriom zimowym przyświecało hasło "Magiczna biblioteka". Ich punktem kulminacyjnym były warsztaty i pokaz magii w wykonaniu Arkadiusza AMONA Wiatrowskiego.

W wakacje zamieniliśmy się w obywateli Europy. Codziennie odbywaliśmy wirtualną podróż do różnych państw Starego Kontynentu, poznając ich kulturę, tradycje, kuchnię oraz zabawy i gry sportowe charakterystyczne dla danego miejsca. Tradycyjnie dużo uwagi poświęcaliśmy edukacji i rozwojowi talentów oraz pasji użytkowników biblioteki. Dzieci i młodzież brały udział w warsztatach z okazji "Tygodnia z Internetem" (wzięliśmy na celownik jakość informacji w sieci) oraz "Cyfrowej majówki" (warsztaty z programowania wirtualnej oraz rozszerzonej rzeczywistości).

Miłośnicy aktorstwa mogli się realizować w teatrze „Balbina”. Dorośli szlifowali swoją znajomość angielskiego na darmowym kursie językowym. Bardzo duże walory edukacyjne miały spotkania z podróżnikami. Emil Witt opowiedział nam o Amazonii, Robert Czerniak zabrał nas w podróż po Ameryce Łacińskiej i Australii, z Robertem Gondkiem wspinaliśmy się na najwyższe szczyty Afryki, z małżeństwem Pawlaków zwiedziliśmy obydwie Ameryki, wspólnie z uczestnikami wycieczki do Włoch odbyliśmy wspomnieniową podróż po tym pięknym kraju.

W kontekście wsparcia talentów musimy wspomnieć o przygotowaniu wystaw fotografii miejscowych autorów, Jolanty Orzłowskiej i Andrzeja Ossowskiego. Pani Jolanta prezentowała w bibliotece zdjęcia krajeńskiej flory w ujęciu makro, pan Andrzej tematem swojej wystawy uczynił Sępólno Krajeńskie nocą. Kto w bibliotece szukał przede wszystkim rozrywki, ten w ubiegłym roku również mógł się poczuć usatysfakcjonowany.

W Tygodniu Bibliotek zaprezentowaliśmy między innymi spektakl dla dzieci pt. „Prastara Książnica – skarb i tajemnica” w wykonaniu artystów Teatru Maska. Dni Sępólna wzbogaciliśmy spektaklem plenerowym “O trzech zaklętych królewnach, czyli opowieści rozbójników” (Teatr Lalki “Tęcza” ze Słupska). Ubiegłoroczną „Noc Bibliotek” zaczęliśmy o godzinie 17:00 projekcją filmu familijnego pt. „Ptyś i Bill”. Następnie podziwialiśmy występ dobrze nam już znanego iluzjonisty Arkadiusza AMONA Wiatrowskiego. Pierwszorzędnie bawili się na nim i młodszy, i starsi. W klimat świąt Bożego Narodzenia wprowadził nas natomiast recital kolęd i świątecznych hitów w wykonaniu zespołu Heyser Band.

O wszystkich naszych wydarzeniach informujemy na stronie biblioteki, stronie gminy, w prasie, w mediach społecznościowych. Zapraszam do obejrzenia filmiku, który znajduje się na FB pod linkiem <https://www.facebook.com/biblioteka.sepolno>

IV. Biblioteka w czasie pandemii

W I kwartale 2020 roku biblioteka tradycyjnie wykonywała zadania statutowe i w tym czasie zrealizowała wszystkie zaplanowane wydarzenia edukacyjne i kulturalne. Do najważniejszych zaliczam: wernisaż wystawy „Rozgość się, Polsko!”, która wprowadzała w krajeński epizod odbudowy państwa polskiego; organizacja dwutygodniowych ferii zimowych pn. „Biblioteka pełna wrażeń, czyli 51 pomysłów na nudę!”

obejmujące m.in. bajkowe biuro śledcze, kino sferyczne, spotkanie z lalkarzem teatru Buratino, kodowanie a także zajęcia teatralne, plastyczne i integracyjne; spotkanie autorskie z pisarzem Mariuszem Czubajem oraz poetą Marcinem Świetlickim; spotkanie autorskie dla dzieci z Krzysztofem Nowakowskim, Wernisaż wystawy Roberta Skazy (sztuka biomechaniczna) oraz Waldemara Kuczerepy (malarstwo); spotkanie literacko-muzyczne pt.

„Wielcy Twórcy dla Pań, o Paniach i o miłości do Pań” z cyklu „Muzyczne fascynacje”. Cyklicznie odbywały się zajęcia nauki języka angielskiego, kodowania, bajkowe

czwartki, spotkania Dyskusyjnych Klubów Książki czy Klubu Podróżnika i inne.

Z uwagi na wprowadzony w Polsce stan epidemii, Biblioteka w okresie od 14 marca do 3 maja 2020 nie była czynna dla użytkowników; świadczyła usługi on-line i zachęcała do

zdalnego korzystania z bazy e-booków oraz naszych kanałów informacyjnych. Praca zdalna, spotkania online czy inne działania realizowane „na odległość” stanowią teraz dla nas codzienność, dalej zmuszeni jesteśmy w swojej działalności do wirtualnej przestrzeni. Dla pracowników to nowe wyzwania i doświadczenia, ale często spotykamy ograniczenia wynikające z nieodpowiedniego

sprzętu i możliwości technicznych jednostki. Zdaję sobie sprawę, że w jeszcze gorszej sytuacji znaleźli się nasi użytkownicy, którzy traktowali bibliotekę jako „trzecie miejsce” (czyli przestrzeń, w której łączy się to co kojarzy nam się z domem rodzinnym oraz z tym, co jest charakterystyczne dla przestrzeni publicznej).

Na szczęście nie odnotowujemy spadku zainteresowania biblioteką. Statystyki czytelnicze pozostają na podobnym poziomie. Zmniejsza się jedynie udział mieszkańców w tradycyjnych spotkaniach w dotychczasowych formułach, co wynika z jednej strony z przepisów sanitarnych i znacznie ograniczonej liczbie uczestników (obecnie 25% widowni), z drugiej

zaś z samej obawy uczestników wydarzeń o własne zdrowie. Jest to zjawisko ogólnopolskie, potwierdzone badaniami naukowymi. Wynika z nich, że 80% respondentów (czyli 4 na 5 badanych) rzadziej niż przed pandemią uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych czy rozrywkowych (badania Polskiego Funduszu Rozwoju i Polskiego Instytutu Ekonomicznego). Nieco korzystniejszym okresem zarówno dla organizatorów jak

i uczestników był okres wakacji. Z zachowaniem reżimu sanitarnego ale ponownie sępoleńska biblioteka mogła zorganizować dzieciom letni wypoczynek, warsztaty malowania, dyktando regionalne z elementami gwary krajeńskiej, kolejny test z historii Sępólna Krajeńskiego, spotkania autorskie i podróżnicze, spotkania pokoleniowe, dzień postaci bajkowych, konkursy i przeglądy, plenerowe spektakle teatralne na molo, itp.

Większość działań realizujemy w ramach projektów i pozyskanych środków finansowych. W roku **2020** otrzymaliśmy w projektach grantowych w sumie **90.497 zł**, a koszt całkowity zadań to **147.035 zł**. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego dofinansowało dwa projekty z programu Partnerstwo dla Książki za nasze autorskie projekty „**Bajkowy świat**” (**10.468 zł**) oraz „**Kulturalny tydzień biblioteczny**”(**14.900 zł**). Dofinansowanie w kwocie **9.990 zł** pozyskaliśmy z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na zakup nowości wydawniczych.

W ramach wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objętego PROW na lata 2014-2020 z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu otrzymaliśmy wsparcie na realizację zadania "Zakup sprzętów i wyposażenia dla Biblioteki Publicznej w Sępólnie Krajeńskim".

Zadanie, którego koszt całkowity wynosił **86.656 zł**, polegało na remoncie pomieszczenia, zakupie regałów przesuwanych oraz sprzętu elektronicznego: komputerów, laptopów, skanera i aparatu fotograficznego.

W trosce o pozyskiwanie środków finansowych na zadania z zakresu edukacji i kultury, sępoleńscy bibliotekarze założyli stowarzyszenie „Trzecie Miejsce” i uzyskali dofinansowanie ze środków gminy Sępólno na realizację dwóch projektów: „Z legendą za pan brat” oraz „Etno Sępólno”.

W tym miejscu chciałabym podziękować radnym Rady Miejskiej oraz władzom samorządowym z Panem Burmistrzem na czele, za stworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju kultury czytelnicznej i naszej biblioteki, zaś moim współpracownikom – sępoleńskim bibliotekarzom - za profesjonalizm i oddanie w pracy, kreatywność oraz zaangażowanie w pozastatutową działalność biblioteki.